

Bekendmaking Goedkeuring Gedragscode Verwerking Persoonsgegevens Zorgverzekeraars

Het College bescherming persoonsgegevens (CBP) heeft een aanvraag ontvangen tot het afgeven van een verklaring in de zin van artikel 25, eerste lid, van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) dat het CBP kan instemmen met de Gedragscode Verwerking Persoonsgegevens Zorgverzekeraars met bijbehorend Protocol Materiele Controle van Zorgverzekeraars Nederland. Hieronder volgen het besluit en een kennisgeving van terinzagelegging van de stukken.

Besluit

Het College bescherming persoonsgegevens (CBP),

gelet op artikel 25, eerste lid van de Wet bescherming persoonsgegevens (Stb. 2000, 302),

gezien het schriftelijk verzoek van 29 december 2010 van Zorgverzekeraars Nederland tot het afgeven van een verklaring bedoeld in artikel 25, eerste lid, van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) met betrekking tot de Gedragscode Verwerking Persoonsgegevens Zorgverzekeraars met bijbehorend Protocol Materiele Controle (hierna: Gedragscode);

overwegende ten aanzien van representativiteit en ontwerpbesluit:

dat Zorgverzekeraars Nederland (ZN) voldoende representatief is voor de sector van zorgverzekeraars (de sector van verzekeraars die ziektekostenverzekeringen in de zin van de Zorgverzekeringswet, de Algemene Wet Bijzondere ziektekosten en/of vrijwillige (aanvullende) ziektekosten aanbieden en uitvoeren) en dat de sector van zorgverzekeraars in de Gedragscode voldoende nauwkeurig is omschreven;

dat het CBP op 5 juli 2011 een ontwerpbesluit heeft genomen houdende het voornemen te verklaren dat de Gedragscode een juiste uitwerking vormt van de Wbp en andere wettelijke bepalingen betreffende de verwerking van persoonsgegevens;

dat het ontwerpbesluit en het verzoek van de aanvragers alsmede de Gedragscode en de hierbij behorende toelichting, op grond van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, gedurende zes weken ter inzage hebben gelegen bij het CBP en dat hiervan kennis is gegeven in de Staatscourant van 13 juli 2011 (2011, nr. 12593);

overwegende ten aanzien van de inhoud van de zienswijze:

dat binnen de termijn van terinzagelegging een zienswijze is ingediend door de Stichting de Koepel van DBC-vrije Praktijken van Psychotherapeuten en Psychiaters;

dat deze zienswijze zakelijk weergegeven de volgende inhoud heeft:

- (1) KDVP stelt dat geen sprake is van een zelfstandige Gedragscode Verwerking Persoonsgegevens Zorgverzekeraars en dat daardoor – ten onrechte – sprake is van ‘directe’ toepasselijkheid van bepalingen uit de Gedragscode Verwerking Persoonsgegevens Financiële Instellingen op het handelen van zorgverzekeraars;
- (2) met betrekking tot de – gewijzigde - relatie tussen de Regeling zorgverzekering en de Gedragscode ZN stelt KDVP dat ‘in weerwil van het advies van het CBP is nagelaten om de criteria voor de beoordeling van de proportionaliteit van de getrapte controle procedures in de Regeling zorgverzekering transparant uit te werken’ en verzoekt het CBP mede in verband daarmee het bepaalde in de Gedragscode over materiele controle procedures niet goed te keuren;

(3) KDVP stelt dat ten onrechte in de Gedragscode geen uitwerking wordt gegeven aan het oordeel van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (Cbb) in de uitspraak van 2 augustus 2010 (LJN: BN3056), waar die uitspraak ziet op de opschorting van de verplichting - voor vrijgevestigde psychiaters en psychotherapeuten - tot het verstrekken van diagnose-informatie bij declaraties;

(4) KDVP stelt dat door gemaakte keuzes bij de opzet van de Gedragscode er geen sprake is van een legitieme, transparante en restrictieve gedragscode waarmee rechten en belangen van betrokkenen/patiënten worden gediend/gerespecteerd. KDVP wijst in dat verband naar: 'het abstraheren van bepalingen in de Gedragscode van de vigerende verzekeringswetten', 'de opbouw rond werkprocessen in plaats van (legitieme) doelstellingen' en 'het opnemen van meer algemene wettelijke bepalingen (met name uit de Wbp) zonder uitwerking/invulling te geven aan begrippen en criteria die de toepasselijkheid ervan bepalen';

(5) KDVP stelt dat noch in de bepalingen van de Gedragscode noch in de daarbij behorende toelichting de noodzakelijkheid van de verwerking van bijzondere, medische persoonsgegevens in relatie tot legitieme verwerkingsdoeleinden wordt aangetoond en 'dat zonder aangetoonde noodzaak er geen rechtvaardiging is voor die verwerkingen'. Ook stelt KDVP dat het 'niet nadrukkelijk bezien, onderzoeken van andere mogelijkheden van gegevensverwerking voor verschillende doeleinden' op zich al reden vormt om aan deze gedragscode de gevraagde goedkeurende verklaring te onthouden;

(6) KDVP stelt dat de Gedragscode – ten onrechte – impliciet ruimte laat voor het gebruik van medische persoonsgegevens bij marketing activiteiten gericht op relatiebeheer met betrekking tot bestaande klanten; en KDVP stelt ook dat introductie van zorgbemiddeling in de Gedragscode moet worden aangemerkt als een zeer vergaande en problematische vorm van 'function creep'. KDVP stelt dat het onaanvaardbaar is voor zowel marketing als zorgbemiddeling dat daarbij door zorgverzekeraars medische persoonsgegevens worden verwerkt;

(7) KDVP stelt 'in de gedragscode zorgverzekeraars wordt de verwerking van medische persoonsgegevens in functionele eenheden voor verschillende nieuwe bedrijfsprocessen geïntroduceerd. In deze gedragscode ontbreekt het echter aan de noodzakelijke onderbouwing, uitwerking, motivering en legitimatie van deze nieuwe verwerkingsactiviteiten'. KDVP stelt ook dat de constructie waarin sprake is van het onderbrengen van onderscheiden bedrijfsprocessen in functionele eenheden een 'ondoorzichtig labyrint van Chinese muren' oplevert en zeker ook niet acceptabel is voor een duurzame, betrouwbare en adequate borging van vertrouwelijkheid en privacy;

(8) KDVP stelt inzake artikel 3.10 (het gebruik maken van een bewerker of derde bij de verwerking van persoonsgegevens) dat er geen heldere/transparante en eenduidige verplichtingen kunnen worden opgelegd aan gecontracteerde bewerkers en derden betrokken bij de verwerking van persoonsgegevens door derden; en tevens 'dat een nieuwe beoordeling van de risico's verbonden met gegevensverwerking door Vektis zeker nu noodzakelijk is';

(9) KDVP stelt dat – ten onrechte – de suggestie wordt gewekt dat 'het doen verwerken van medische persoonsgegevens onder de verantwoordelijkheid van een medisch adviseur door medewerkers van functionele bedrijfseenheden bij zorgverzekeraars invloed heeft op de beoordeling van de noodzakelijkheid en de legitimititeit van de verwerking van medische persoonsgegevens voor verschillende werkprocessen/doelstellingen'.

(10) KDVP suggereert dat in de periode van afwezigheid van goedgekeurde gedragscode sprake is geweest van 'verwijtbaar nalatig handelen' en van een 'verwijtbaar opportunistisch streven' van ZN.

overwegende ten aanzien van wijzigingen in de Gedragscode en toelichting:

dat de aanvrager bij brief van 14 oktober 2011 heeft aangegeven een tweetal wijzigingen in de Gedragscode en toelichting aan te brengen ten opzichte van de versie die tezamen met het ontwerpbesluit op 13 juli 2011 ter inzage is gelegd;

dat deze wijzigingen betrekking hebben op:

- het schrappen in artikel 3.10 van de woorden 'of een derde';
- het in de algemene toelichting bij het begrip marketing toe te voegen dat dit ook de 'verkoop van nieuwe producten aan bestaande klanten omvat'

overwegende ten aanzien van de beoordeling van de ingediende zienswijze en de gewijzigde Gedragscode en toelichting:

- (1) dat het zelfstandige karakter van de Gedragscode ten opzichte van de Gedragscode Verwerking Persoonsgegevens Financiële Instellingen in de Gedragscode in artikel 2 op de juiste wijze is weergegeven en genoegzaam is verwoord;
- (2) dat door de wijziging in de systematiek van de Regeling zorgverzekering (en de van overeenkomstige toepassing verklaring voor de Awbz en aanvullende ziektekostenverzekeringen) de aanwezigheid van een door het CBP van een goedkeurende verklaring voorziene Gedragscode niet langer noodzakelijk is voor de rechtmatigheid van het bij materiele controle (ook) uitvoeren van detailcontrole, maar dat het op grond van artikel 25 Wbp aan ZN nog steeds vrij staat om een goedkeurende verklaring voor een gedragscode aan te vragen bij het CBP en dat die goedkeurende verklaring op grond van de Wbp een (maximale) geldigheidsduur van 5 jaar heeft; dat een zienswijze ingediend in verband met de beoordeling door het CBP van een gedragscode niet de geëigende plaats is om bezwaren te maken tegen de Regeling zorgverzekering; dat in de Regeling zorgverzekering is voorzien in de vereiste grondslag voor verwerking van medische persoonsgegevens ten behoeve van materiele controle en dat de Gedragscode daarmee in overeenstemming is;
- (3) dat dit bezwaar van KDVP gebaseerd is op een onjuiste veronderstelling ten aanzien van de betekenis van de Gedragscode in dit verband, aangezien de concretisering van de aard en omvang van de verplichting om bij declaraties informatie te verstrekken wordt bepaald door (nadere) regelgeving en besluiten op grond van Zvw, Awbz en Wmg en dat aan de Gedragscode geen rol toekomt in de totstandkoming en concretisering van die verplichting;
- (4) dat het maken van keuzes ten aanzien van de opzet van de gedragscode en de vormgeving van bepalingen in principe vrij staat aan de opsteller van de gedragscode, mits daarmee een juiste uitwerking wordt gegeven aan de ter zake geldende wettelijke bepalingen; en dat overigens de aanwezigheid van waarborgen ten aanzien van privacybelangen en beroepsgeheim in de zorg niet afhankelijk is van de Gedragscode, maar dat deze zijn te ontleen aan de ter zake geldende wet- en regelgeving, en derhalve de stelling van KDVP is gebaseerd op een onjuiste veronderstelling ten aanzien van de betekenis van de Gedragscode in dezen;
- (5) dat aangezien de grondslag voor verwerking van bijzondere, medische persoonsgegevens is gelegen in de Wbp, Zvw, Awbz, Wmg en daarop gebaseerde nadere regelgeving en niet in de Gedragscode, de door KDVP geformuleerde eis inzake de nadere onderbouwing van de noodzaak en proportionaliteit voor die gegevensverwerking bij de Gedragscode niet aan de orde is;
- (6) dat door ZN in reactie op de zienswijze is aangegeven dat het niet de bedoeling is om bij marketing gebruik te maken van medische persoonsgegevens en dat op dit punt de toelichting van de Gedragscode is aangepast; dat is voorzien dat zorgbemiddeling uitsluitend plaatsvindt op

verzoek van de verzekerde en dat voor de verwerking daarbij van medische persoonsgegevens diens toestemming zal worden verkregen (artikel 4.8) zodat voor de verwerking een grondslag in de zin van de Wbp wordt verkregen;

(7) dat in de gekozen constructie – anders dan KDVP stelt – inzichtelijk wordt bij welke doeleinden/bedrijfsprocessen al dan niet medische persoonsgegevens worden verwerkt; dat daarmee bereikt kan worden dat de verwerking van medische persoonsgegevens binnen de zorgverzekeraar beperkt blijft tot enkele afdelingen met specifieke taken en door medewerkers met bijbehorende bevoegdheden; dat voor elk van de genoemde bedrijfsprocessen geldt dat die zijn te herleiden tot een grondslag als vereist op grond van de Wbp (aangaan of uitvoering van een overeenkomst, nakoming van een wettelijke verplichting, uitdrukkelijke toestemming van betrokkene);

(8) dat de strekking en formulering van artikel 3.10 aansluit op het bepaalde in artikel 12 en 13 Wbp; dat ZN in de reactie op de zienswijze heeft aangegeven dat de passage ‘of een derde’ in artikel 3.10 berust op een kennelijke vergissing en dat in een wijziging van deze bepaling is voorzien; dat een zienswijze in verband met de beoordeling door het CBP van een gedragscode niet de geëigende plaats is om opmerkingen te maken over een specifieke door zorgverzekeraars ingeschakelde bewerker van persoonsgegevens;

(9) dat in de gedragscode zo’n legitimatie niet wordt beoogd en juist wordt voorzien in een extra kwaliteitswaarborg bij bepaalde bedrijfsprocessen - waar taxatie van medische gegevens aan de orde is - door die onder de verantwoordelijkheid van de medisch adviseur, aan gekwalificeerde medewerkers voor te behouden;

(10) dat die opmerkingen geen verband houden met de voorliggende tekst en toelichting van de Gedragscode en dat het hierbij ook overigens gaat om een voor het CBP niet herkenbare weergave van de ontwikkelingen in de tussenliggende periode;

dat met de aangebrachte wijzigingen tegemoet wordt gekomen aan in de zienswijze opgenomen bezwaren tegen specifieke bepalingen in de Gedragscode; dat het daarbij om wijzigingen in details en niet op principiële punten gaat; dat in de in de zienswijze gemaakte opmerkingen voor het CBP ook overigens geen gronden zijn gelegen om de goedkeurende verklaring te onthouden;

overwegende voorts dat de gewijzigde Gedragscode:

-op onderdelen een nadere uitwerking van, dan wel aanvulling op, de materiele bepalingen van de Wet bescherming persoonsgegevens vormt;

-vanuit de constatering dat zorgverzekeraars in hun bedrijfsvoering, meer dan andere verzekeraars, persoonsgegevens betreffende iemands gezondheid verwerken, gedragsregels voor zorgverzekeraars formuleert om een zorgvuldige omgang met deze persoonsgegevens te waarborgen;

-niet langer het stramien hanteert van aanvullende gedragsregels voor zorgverzekeraars bij een bestaande gedragscode voor financiële instellingen, maar een eigenstandig karakter heeft en een samenloopregeling bevat voor zorgverzekeraars die (tevens) lid zijn van het Verbond van Verzekeraars en op grond van dat lidmaatschap gehouden zijn tot naleving van de Gedragscode Verwerking Persoonsgegevens Financiële Instellingen;

-aangeeft voor welke doeleinden persoonsgegevens (waaronder bijzondere persoonsgegevens betreffende iemands gezondheid) worden verwerkt door zorgverzekeraars in het kader van een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering mede gelet op de aan hen gestelde eisen in de Zvw, Awbz en Wmg;

-een nadere uitwerking geeft voor verschillende verwerkingen, waaronder die in het kader van schadebehandeling, marketing, beoordelen en accepteren van verzekerden,

informatieverstrekking aan groepen verzekerden, zorgbemiddeling, materiele controle en statistisch en/of wetenschappelijk onderzoek:

-een afbakening bevat van de positie, taken en verantwoordelijkheden van de medisch adviseur en de onder diens verantwoordelijkheid plaatsvindende verwerking van persoonsgegevens betreffende iemands gezondheid;

-bepaalt dat de zorgverzekeraar moet vastleggen over welke persoonsgegevens medewerkers in verband met hun functie mogen beschikken en dat die medewerkers gebonden moeten worden aan een geheimhoudingsplicht;

-bepaalt dat de zorgverzekeraar moet waken tegen het onevenredig schaden van de privacy van medeverzekerden bij de noodzakelijke informatieverstrekking aan de verzekeringnemer;

-een regeling bevat die waarborgt dat persoonsgegevens betreffende iemands gezondheid verwerkt in het kader van de uitvoering van een bepaalde vorm van ziektekostenverzekering niet, behalve indien noodzakelijk voor een efficiënte afhandeling van het declaratieverkeer, verwerkt worden bij de uitvoering van een andere vorm van ziektekostenverzekering en waarborgt dat die persoonsgegevens niet worden verwerkt bij de aanbidding en uitvoering van andere verzekeringen door het concern waartoe de zorgverzekeraar behoort;

-een regeling bevat voor de verwerking van persoonsgegevens van strafrechtelijke aard;

-in het bijbehorende Protocol Materiele Controle een voor de praktijk nuttige toelichting bevat op de stapsgewijze opzet van materiele controle zoals voorgeschreven in de (ministeriele) Regeling zorgverzekering en zoals die in de ministeriele regelingen Awbz en Wmg voor de uitvoering van de Awbz en de aanvullende, vrijwillige ziektekostenverzekering van overeenkomstige toepassing is verklaard;

-bepaalt dat een zorgverzekeraar vaststelt op welke wijze de diverse onderdelen van een zorgverzekeraar worden gecontroleerd op de correcte naleving van de Wet bescherming persoonsgegevens en de Gedragscode;

-bepaalt dat Zorgverzekeraars Nederland is aangesloten bij de Stichting klachten en geschillen Zorgverzekeringen waar verzekerden kunnen vragen om bemiddeling of bindende advisering door een geschillencommissie en aangeeft dat geschillen voortvloeiende uit de individuele overeenkomst zorgverzekeraar-zorgaanbieder voor arbitrage kunnen worden voorgelegd aan de Commissie voor Rechtspraak;

overwegende dat voornoemde geschillenregelingen voorzien in voldoende waarborgen met betrekking tot de onafhankelijkheid;

besluit te verklaren:

dat de Gedragscode Verwerking Persoonsgegevens Zorgverzekeraars met bijbehorend Protocol Materiele Controle van Zorgverzekeraars Nederland, gelet op de bijzondere kenmerken van de sector, een juiste uitwerking vormt van de Wet bescherming persoonsgegevens en andere wettelijke bepalingen betreffende de verwerking van persoonsgegevens.

dat de goedkeurende verklaring geldig is voor een periode van vijf jaar na de datum van bekendmaking in de Staatscourant.

Den Haag, 13 december 2011.

mr. W.B.M. Tomesen,
collegelid

Terinzagelegging van de stukken

Het besluit en de op het besluit betrekking hebbende stukken waaronder de Gedragscode en het schriftelijk verzoek aan het CBP om de verklaring af te geven, liggen tot zes weken na deze publicatie, maandag tot en met vrijdag tussen 10.00 en 16.00 uur, ter inzage bij het CBP, Juliana van Stolberglaan 4-10 te Den Haag. U dient hiervoor een afspraak te maken. Telefoonnummer CBP: 070 – 8888500.

Een belanghebbende kan op grond van de Algemene wet bestuursrecht tegen dit besluit beroep instellen bij de sector bestuursrecht van de rechtbank. Een afschrift van dit besluit moet worden bijgevoegd. De termijn voor het indienen van beroep bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit overeenkomstig artikel 3:44 eerste lid Algemene wet bestuursrecht (Awb) ter inzage is gelegd.

Bij het indienen van beroep is voorts het volgende van belang. Artikel 6:13 Awb bepaalt dat geen beroep kan worden ingesteld bij de rechter door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijze (als bedoeld in artikel 3:15 Awb) naar voren heeft gebracht. Alleen een belanghebbende die een zienswijze heeft ingediend, kan beroep instellen en dan nog uitsluitend voor zover het de onderdelen van het besluit betreft waartegen zijn zienswijze zich richtte. Die beperking geldt niet voor zover in het definitieve besluit wijzigingen zijn aangebracht ten opzichte van het ter inzage gelegde ontwerpbesluit.

Het besluit en de Gedragscode zijn ook gepubliceerd op de website van het CBP:

www.cbpweb.nl